

HET WOLVENNEST

Elodie Harper

Het Wolvennest

Vertaald uit het Engels door Anne Jongeling

the house of books

Oorspronkelijke titel: *The Wolf Den*

Oorspronkelijk uitgegeven door: Head of Zeus Ltd, Londen 2021

© Elodie Harper, 2021

© Vertaling uit het Engels: Anne Jongeling, 2021

© Nederlandse uitgave: The House of Books, Amsterdam 2021

Omslagontwerp: Holly Ovenden

Omslagontwerp Nederlandse uitgave: Mark Hesseling, Wageningen

Typografie: Crius Group, Hulshout

ISBN 978 90 443 6207 7

ISBN 978 90 443 6208 4 (e-book)

NUR 302

www.thehouseofbooks.com

www.overamstel.com

OVERAMSTEL

uitgevers

The House of Books is een imprint van Overamstel uitgevers bv

Alle rechten voorbehouden.

Niets uit deze uitgave mag worden veelevoudigd en/of openbaar gemaakt door middel van druk, fotokopie, microfilm of op welke wijze ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

Voor mijn broer en zussen, ook de aangetrouwde: Eugenie, Ruth en Tom. Met al mijn liefde.

A.D. 74
FEBRUARIUS

1

Baden, wijn en seks halen het noodlot dichterbij.

ROMEINS GEZEGDE

Ze houdt haar handen geheven als in een gebed, de damp slaat van haar huid. Golfjes kabbelen tegen haar nek als ze zich achterover laat zakken in het warme water. Gelach en vrouwenstemmen omringen haar, een mengelmoes van geluiden weerkaatst tegen de stenen. Ze sluit zich ervoor af en concentreert zich op haar vingers, ze draait haar handen om, kijkt hoe het water van haar vingers druipt, hoe de damp ervan opstijgt. Die vingers zouden iedereen kunnen toebehoren, denkt ze, ze zouden van iedereen kunnen zijn. Maar ze zijn van Felix.

Dan sluiten andere vingers zich om de hare en wekken haar uit haar dagdroom. Victoria trekt haar overeind.

‘Amara! Je laat je haar nat worden! Je moet niet zo ver achterover liggen.’ Victoria’s nagels krassen haar huid als ze de krullen die tegen Amara’s schouders plakken weer in model probeert te krijgen. ‘Het lijken wel rattenstaarten! Waar lag je aan te denken?’

Ze verkrampst van angst. Er hangt zoveel af van deze middag, ze kan niet geloven dat ze zo diep was verzonken in haar gemijmer. ‘Ik weet niet, ik...’

‘Och, het valt wel mee.’ Amara draait zich om en ziet Dido, die zich geruisloos bij hen heeft gevoegd. Haar zachtaardige gezicht heeft een lichte frons. ‘Je ziet het nauwelijks.’

‘De mannen komen hier toch niet voor ons haar.’ Deze keer een minder vriendelijke stem. Drauca, Simo’s pronkstuk, slaat hen vanaf de andere kant van het smalle bassin gade. De jonge vrouw staat op, heft haar armen en rekt zich heupwiegend uit. Haar donkere, golvende lokken glinsteren als het verenpak van een raaf. Achter haar, door de gebogen ramen, strekt de zee zich uit als een grijze vlakke. Het is onmogelijk om niet naar haar te staren. Ze doet Amara denken aan het standbeeld van Helena van Troje, vroeger, in Aphidnai, vroeger, toen ze nog een andere naam en een ander leven had.

‘Venus Pompeiiana!’ roept Victoria uit, terwijl ze zich met overdreven gebaren aan Amara vastklampt. ‘De godin begeeft zich in ons midden! O, bescherm mijn ogen tegen al die schittering!’ Drauca trekt een boos gezicht en laat haar armen in het water plonzen. Victoria schiet in de lach. ‘Alsof jij de enige bent met een stel tietten,’ schampert ze, maar niet zo hard dat Drauca het kan horen.

‘Maar ze is wel mooi,’ zegt Dido, die haar blik niet van haar rivale kan losmaken. ‘En ze is hier al eerder geweest, hè? Misschien geven de mannen de voorkeur aan haar, misschien...’

Victoria onderbreekt haar. ‘Afgezien van Drauca, wat hebben die anderen wat wij niet hebben?’ Ze werpt een vernietigende blik op de drie metgezellinnen van Drauca, die het grootste deel van het bassin in beslag nemen en onder theatraal gelach eerder geposeerd dan speels wat in het rond spetteren. ‘Je kunt wel zien dat het barmeiden zijn. Kijk die Maria eens, met haar slagarmen.’

Amara vraagt zich af of ze wel het recht hebben om anderen te bespotten, gezien hun minderwaardige status als bordeelhoeren. Wolvinnen. Een bekende knoop trekt zich samen in haar buik. ‘Ik vraag me af hoe de mannen zijn,’ zegt ze.

‘Die zijn...’ Victoria maakt haar gedachte niet af. Iets achter Amara heeft haar aandacht getrokken. ‘Hé!’ roept ze. ‘Laat los! Laat haar los!’

Ze waadt door het water naar een oude vrouw die Cressa aan haar arm uit het bassin probeert te trekken. Victoria kijkt de vrouw woedend aan als ze erin slaagt een druipende Cressa op de kant te hijsen.

De oude vrouw buigt voorover en houdt een kromme vinger voor Victoria's gezicht. 'Felix? Jij Felix?' Ze staan tegen elkaar aan gedrukt en geven geen antwoord. De onbekende vrouw kijkt hen beurte- lings aan. Beronice is ook hun kant op komen waden. Haar lippen zijn licht geweken van verbazing. 'Felix hoeren weg!' snauwt de oude vrouw ongeduldig. Ze wuift met haar hand in de richting van de uit- gang en gebaart dat ze uit het bassin moeten stappen. Cressa wil zich verzetten, maar de vrouw geeft haar een harde duw. Simo's vrouwen zijn opgehouden met hun gespetter en gegiechel. Amara hoeft niet te kijken om te weten dat ze allemaal aan het andere eind van het bassin staan. 'Felix hoeren weg, nu!' herhaalt de vrouw, en ze priemt haar vinger naar hen. Als ze niet direct in beweging komen, grijpt ze Amara's arm. 'Eruit! Eruit!' krijst ze. 'Wegwezen, nu!'

Amara's huid schaaft langs steen als de oude vrouw haar naar de zijkant van het bassin rukt. Harde vingers boren zich met verrassende kracht in het tere vlees van haar bovenarm. Ze duwt zichzelf omhoog op de warme tegels en wurmt zich los. De vrouw blijft schreeuwen en dreigt Vibo erbij te roepen als ze niet snel vertrekken. Het noemen van de naam van de beheerder van de thermen geeft voor Felix' vrouwen de doorslag. Ze klauteren uit het water en haasten zich naakt naar de belendende ruimte, rillend door de plotselinge verandering van licht en temperatuur. Het geraas van de waterval die zich in het koude bassin stort wedijvert met het opruiende gekrijs van de oude vrouw. Amara probeert haar evenwicht te bewaren door houvast te zoeken bij de helblauwe muur. Ze drukt zich tegen de schilderingen van zeewezens en kijkt recht in de geopende bek van een gigantische vis.

Als ze bij de kleedruimten aankomen is Victoria als enige van hun vijftal nog aan het ruziën. Ze zijn niet via deze doorgang binnen- gekomen. Hier hangen rijen gepolijste houten kastjes onder geschil-

derde tafereeltjes van vrijende paren in allerlei standjes. De kleren van de vrouwen zijn in een hoop op de grond gegooid.

‘Schiet op, schiet op!’ dramt hun kwelgeest. Ze smijt een cape naar Beronice, die nog steeds niet van haar verbazing is bekomen. Amara heeft geen verdere aanmoediging nodig. Ze buigt zich over de stapel kleren, zoekt even en reikt Dido haar gele toga aan. Het meisje staat te trillen op haar benen, misschien wel evenzeer van angst als van de kou. De slavernij is nog nieuw voor Dido, en elke vernedering steekt als een mes in haar hart. Victoria is de enige die zich niet haast. Als iedereen allang is aangekleed, is zij nog bezig haar toga te schikken, terwijl ze met een blik vol pure haat de oude vrouw trotseert. Als Victoria eindelijk wegkijkt, ziet Amara dat de vrouw het teken van het boze oog maakt.

Nog een laatste dwingende por met haar benige vinger tussen hun schouderbladen en dan staan Amara en de andere vrouwen op de binnenplaats van de thermen. Een fijne regensluier slaat hen in het gezicht, de wind vanaf de zee is kil. Ze drommen bij elkaar en zijn nu al klam onder hun toga’s en capes. Het verbaast Amara dat ze hier alleen zijn, maar als ze even om zich heen kijkt, ontdekt ze al snel de twee mannen die zich onder de zuilengalerij verschuilen. Ruwe, grove types die tegen de met nimfen en rozen beschilderde muur uit de toon vallen. Een van hen stevent met grote passen op hen af. Zijn gezicht staat op onweer. Het is Thraso, Felix’ hulp.

‘Wat is dit? Wat is er gebeurd?’ Zijn vuisten zijn gebald, klaar om een mep uit te delen. Amara deinst terug. Ze weet hoe hard die vuisten kunnen aankomen.

‘Dat kun je beter aan hem vragen,’ antwoordt Amara, en ze wijst naar de andere man die in de schaduw is blijven staan. ‘Hoor hij niet bij Simo?’

‘Iemand heeft Felix belazerd,’ zegt Victoria, als Thraso zich razendsnel omdraait. ‘Simo’s vrouwen mochten blijven, wij werden het bassin uit gegooid voordat de mannen kwamen. Iets te toevallig allemaal, vind je ook niet?’

Thraso heeft genoeg gehoord. Hij rent de binnenplaats over naar de andere man en valt hem aan. ‘Balbus! Je gaat eraan! Stuk onderkruipsel, vuile leugenaar!’

Balbus duikt weg; hij mist de volle kracht van Thraso’s vuist maar vangt nog net een klap tegen zijn oor en staat te wankelen op zijn benen. Thraso grijpt hem bij zijn schouders en geeft hem een kopstoot. Balbus brult het uit en drukt zijn handen tegen zijn bebloede gezicht, maar Thraso haalt opnieuw uit. Ze vallen om en rollen stompnd, bijtend en schreeuwend over de grond. De vrouwen blijven ontsteld toekijken.

‘Hier zal Felix niet blij mee zijn,’ zegt Beronice ten overvloede.

Amara werpt een zijdelingse blik op Victoria, ze hoopt op een sarcastische opmerking. Victoria houdt zich stil.

Bij de ingang is commotie ontstaan. De vrouwen stuiven weg als een groep slaven naar buiten stormt. Ze rennen op de twee vechters af om tussenbeide te komen en dat moet een van hen met een trap in zijn gezicht bekopen. Ook Vibo, de beheerder, komt puffend en hijgend naar buiten en zijn groene toga fladdert om zijn gedrongen gestalte als hij op hen af rent. In zijn haast om bij het ruziënde stel te komen duwt hij Cressa ruw opzij.

‘Zo is het genoeg, stelletje herrieschoppers!’ roept hij. ‘Anders mag je je bij je meester verantwoorden.’

Eindelijk laten de twee mannen elkaar los. Thraso staat als eerste op, Balbus moet door twee slaven overeind geholpen worden.

‘Willen jullie soms dat ik mijn tent sluit?’ raast Vibo. ‘Knokken op mijn drempel, als een stel honden in de goot! Ik zou jullie moeten laten afranselen!’ Balbus mompelt iets, Amara kan niet horen wat hij zegt. ‘Interesseert me niet!’ schreeuwt Vibo. ‘En nou wegwezen, allebei. En neem die hoerige voddenballen mee.’

De vrouwen wachten geen bevel van wie dan ook af. Voordat Thraso zich bij hen kan voegen zijn ze de binnenplaats overgestoken. Amara ziet dat Thraso mank loopt. Balbus is slechter uit de vechtpartij gekomen, maar hij moet toch een paar flinke klappen hebben

uitgedeeld. Thraso's lip is gespleten en hij ondersteunt zijn ene arm. Niemand is zo dom om te vragen hoe het met hem gaat.

De vrouwen nemen de trap naar de hoge poort; Victoria voorop, Beronice achteraan, en ze is niet snel genoeg om de woedende klap van Thraso te ontwijken. Ze weten allemaal waarom hij uithaalt. Het is het vooruitzicht van Felix' woede als ze terug zijn in het bordeel. Amara voelt haar angst toenemen, er zit een prop in haar keel die ze niet weg krijgt.

Het straatgewoel is als een snelstromende rivier. Amara houdt Dido's hand stevig vast en ze banen zich een weg door de mensenmassa in de richting van de heuvel naar de forumpoort. De stenen zijn nat en glibberig. Toen Amara voor het eerst in Pompeï kwam, was ze met Dido. Het kan niet meer dan een paar maanden geleden zijn, maar het lijkt langer. Ze zijn samen langs deze weg de stad binnengekomen, nadat Felix hen op de slavenmarkt in Puteoli had gekocht. Het was eind oktober en warm onder de helderblauwe hemel. Ze herinnert zich dat Felix rijpe vijgen kocht onderweg. Ze roken zoet, en toen ze een vijg openbrak was die vanbinnen glimmend roze, en het vruchtvlies bleef aan haar vingers plakken. Ze beleefde het bijna als een moment van geluk. Tenminste, als er zoiets als geluk kon bestaan in een wereld waarin ze was verkocht en doorverkocht. Amara verbaast zich nog steeds over dat vriendelijke gebaar. Later ontdekte ze hoe ongebruikelijk het was voor iemand als Felix.

Een man met een zware mand vis op zijn hoofd, die zijn schouders als een stormram tegen de menigte gebruikt, wurmt zich langs hen heen. Ze lopen vlak achter hem aan onder de hoge gewelfde poort de donkere, galmende doorgang in, waar de weg steiler is en er meer mensen op de been zijn. Als Amara achteromkijkt, ziet ze hoe Cressa lijdzaam de zwaar hijgende Beronice de heuvel op sleept. Thraso is zo ver achteropgeraakt dat hij bijna uit het zicht is verdwenen. Hij moet veel last hebben van zijn been, anders had hij Beronice wel uitgekafferd dat ze zo traag was. Victoria is hen natuurlijk al vooruitgesneld. Ze is de enige van Felix' vijf vrouwen die in deze stad is geboren, en

hoewel ze een slavin is, is het haar stad. Geen van de anderen zal dat ooit op dezelfde manier voelen.

Binnen de stadsmuren wordt de weg vlakker, maar ook natter. Het water sopt in Amara's schoenen. Dido helpt haar de hoge stoep op, waar twee stoffenverkopers mopperen dat ze voor hen opzij moeten gaan. Een andere man, die zich heeft omhangen met guirlandes mirte als offerandes voor de Tempel van Venus, komt naast hen lopen.

'Voor jullie godin? Voor liefde? Twee voor één as? Goede prijs. Brengt geluk.' Hij houdt de bladeren zo dicht voor Dido's gezicht dat ze onwillekeurig haar hand opsteekt om de sluier die ze niet meer draagt over haar gezicht te trekken.

Amara duwt de guirlandes weg. 'Nee.'

Naarmate ze dichter bij het forum komen lost de menigte op in de enorme ruimte. Straatventers fungeren als hoge stenen die de maastroom van de massa breken. Sommige voorbijgangers treuzelen, blijven even staan om te kijken of te pingelen, anderen lopen met grote passen voorbij. Aan de overkant van het plein staat de Tempel van Jupiter. Vanaf de trappen stijgen wierookdampen op. Het gebouw lijkt te trillen in warme lucht, maar dan trekt de rook op en zweeft in de richting van de blauwe bergen in de verte. Amara denkt aan haar vader, aan de manier waarop hij glimlachte als ze hem vroeg of hij in de goden geloofde. *Verhalen hebben macht, of we ze nu geloven of niet.* Ze duwt de herinnering aan zijn stem snel weg.

De anderen kijken nog steeds om zich heen of ze Thraso ergens kunnen ontdekken. Dido wijst hem aan, ze zien hem bezweet hun kant op komen.

'Heeft hij alwéér zijn neus gebroken?' vraagt Beronice. 'Hij ziet er niet uit.'

'Erger dan normaal? Weet je het zeker?' antwoordt Victoria. 'Mischien heeft Balbus zijn gok juist met een flinke stomp rechtgezet.'

De grap ontgaat Beronice. 'Nee, hij ziet er verschrikkelijk uit,' dreint ze, en om haar woorden kracht bij te zetten verheft ze haar stem. 'Verschrikkelijk!'

Cressa schudt haar hoofd. ‘Straks hoort hij je nog.’

Thraso heeft hen inmiddels ingehaald. Een groepje zeelieden dat waarschijnlijk net is aangemeerd, fluit als Amara passeert en een van hen maakt met niet mis te verstane bewegingen duidelijk wat hij van haar wil. Ze glimlacht naar hem en slaat haar ogen neer. De mannen porren elkaar grinnikend tussen de ribben.

De weg heuvelafwaarts vanaf het forum is overstroomd met regenwater; de weerspiegeling van de beschilderde gebouwen aan weerszijden doet het wegdek op een gebroken mozaïek in rood en geel lijken. Het vijftal staart naar de doorweekte vuilnismannen die door de stroom sjokken, het water klotsend tegen hun knieën, terwijl ze hun vracht, die gelukkig veilig onder dikke doeken is verstopt, hoog boven hun hoofd houden. Een dode hond zit vast tussen twee stapstenen en blijft daar ondanks de kracht van het langsstromende water steken. De stortbui van die ochtend heeft niet al het vuil weggespoeld. De vrouwen zoeken behoedzaam hun weg over de stoep en nemen de smalle straat aan de linkerkant die naar het bordeel meandert. Er is hier minder ruimte om te lopen, maar het is er ook minder druk.

Als kind zou Amara hebben genoten van het vooruitzicht thuis te komen na dat hondenweer, met haar moeder bij de vuurpot te kruipen terwijl de bediende hun warme wijn met kruiden zou brengen om de kou uit hun verkleumde botten te jagen. Maar het lompe bordeel dat voor hen opdoemt biedt allesbehalve die behaaglijke huiselijkheid. Hier hoeft ze geen warme drank te verwachten, alleen Felix en zijn woede.

Ze blijven voor het gebouw staan en drukken zich zij aan zij tegen de muur om onder het overhangende balkon te schuilen. Thraso lijkt bijna net zo zenuwachtig als de vrouwen.

‘Jullie twee,’ zegt hij, en hij wijst naar Victoria en Amara. ‘Jullie hadden zo’n grote bek in de thermen. Dat mogen jullie nu aan Felix gaan uitleggen.’

De anderen sluipen naar binnen, Dido kijkt angstig achterom. Victoria raakt Thraso’s goede arm aan en neigt haar hoofd naar hem.

‘Ik zal tegen Felix zeggen hoe hard je hebt gevochten,’ fleemt ze, en ze trekt daarbij zo’n ernstig gezicht dat Amara haar bijna gelooft. ‘Je hebt zijn eer verdedigd. Daar hecht hij veel waarde aan.’

Het gaat Thraso te ver om een hoer te bedanken, maar hij geeft haar wel een kort knikje. Hij werpt een snelle blik op Amara, van wie hij duidelijk iets soortgelijks verwacht, maar ze kan niets vleien- ds bedenken. Victoria kijkt haar veelbetekenend aan en zet grote ogen op om haar te waarschuwen. ‘Ja, dat klopt,’ zegt Amara. ‘Je was heel dapper.’ De angst versterkt haar Griekse accent.

Thraso klopt op de houten deur naar Felix’ appartement boven het bordeel. Paris doet open, nors als altijd. Die grimmige blik komt mede door zijn doorlopende wenkbrauwen. In de deuropening vangt Amara een vleug op van de stank uit de latrine, die in de duisternis van het trapportaal schuilgaat. Er was een tijd dat ze medelijden met de jonge Paris had, die eenzaam en alleen zijn dagen sleet met het schrob- ben van de vloeren van zijn meester boven en het bedienen van klanten in het bordeel beneden. Maar Paris leek geen prijs te stellen op gezelschap of op een vriendschappelijke band met de wolvinnen.

‘Felix,’ zegt Thraso met een ongeduldig gebaar.

‘Hij heeft een klant, jullie zullen moeten wachten.’

Paris draait zich om en loopt de trap op. Ze volgen hem en komen uit op de smalle, overdekte galerijen die om de vertrekken van Felix lopen. Ze moet hier altijd aan een spinnenweb denken, zoals je hier almaar in het rond wordt geleid voordat je het midden van het gebouw bereikt, en niet via een rechte weg. Amara hoort een onbekende mannenstem, maar hij praat zo zacht dat ze hem amper kan verstaan. Ze vangt maar twee woorden op: *jou betalen*. Paris gebaart dat ze moeten doorlopen naar de kleine wachtkamer.

Thraso gaat breeduit op het bankje bij de vuurpot zitten en gunt de vrouwen nauwelijks de ruimte. Ze wurmen zich met moeite naar binnen. De galerij laat niet alleen daglicht, maar ook koude lucht toe. Het vuur verspreidt een flauwe warmte. Amara’s hart bonst, en het besef dat Felix verderop in de gang een arme schuldenaar tot zijn

laatste cent aan het uitknijpen is, helpt ook niet echt. Thraso kijkt strak voor zich uit, alsof hij gebiologeerd is door de vlammentongetjes bij zijn voeten. Ze kan zijn angst bijna ruiken.

Amara staart naar de muur. Hier geen schilderijen van dartelende nimfen of minnaars, alleen maar geometrische, zwart-witte sjablonen. De harde lijnen met hun scherpe hoeken lopen in elkaar over tot een eindeloos doolhof waar je duizelig van wordt als je er te lang naar kijkt.

Zwijgend zitten ze te wachten; de tijd kruipt voorbij. Inmiddels is het buiten gaan hozen en de regen klettert op het dak. Het is onmogelijk om boven het geroffel uit te horen of Felix en zijn klant nog aan het onderhandelen zijn. Even later ziet Amara een gebogen figuur langskomen, die met zware stappen de trap af gaat. Ze staan geen van allen op.

Paris steekt zijn hoofd om de deur. 'Jullie kunnen naar binnen.'

Thraso komt overeind en loopt Paris bruusk voorbij. Amara en Victoria volgen hem.

2

Ze stinkt naar een beroet bordeel!

SENECA, DECLAMATIONES 1.2

In deze grote ruimte zijn de roodtinten dominant. Hun meester zit achter zijn bureau. Hij staat niet op als ze binnenkomen. Als hij al verbaasd is dat ze veel vroeger komen dan verwacht, dan laat hij dat niet merken. Felix is half zo groot als Thraso, maar wel twee keer zo sterk. Zijn pezige lichaam is één bonk spier. Amara weet dat dit lichaam onder de plooien van de lichte toga geen greintje zachtheid bezit. En geen enkele tederheid biedt als Felix je vasthoudt.

‘Dat was een snelle orgie,’ zegt hij. ‘Konden die rijke jongens hem niet zo lang omhooghouden? Maar ze hebben jullie natuurlijk wel dubbel betaald.’ Felix kijkt Victoria aan. ‘Want dat kom je me toch vertellen, schat? Hoeveel je hebt verdiend.’ Felix glimlacht, maar onder het sarcasme kan Amara zijn woede voelen sidderen. Het wordt donker in de kamer. Amara weet zonder om te kijken dat Paris de deur naar de galerij heeft gesloten.

Victoria wil iets zeggen, maar Thraso is haar voor. ‘Het was Simo,’ zegt hij. ‘Simo heeft ons een loer gedraaid...’

‘Hij moet het samen met Vibo hebben bekokstoofd,’ zegt Victoria.

‘De vrouwen van Simo mochten in het bassin blijven, maar wij werden er door een of ander oud wijf uit getrokken. Ze dwóng ons op de kant. Orders van Vibo, zei ze. Dat vette varken! We hebben de klanten niet eens gezien...’

‘Balbus zat ook in het complot,’ onderbreekt Thraso haar. ‘Ik heb die smerige leugenaar namens jou een pak slaag verkocht.’

‘Thraso hield alleen maar op met slaan omdat dat moest van Vibo!’ zegt Victoria. ‘En Drauca stond ons uit te lachen, ik weet zeker dat zij er ook van afwist...’

Amara houdt haar blik strak op Felix gericht, terwijl Victoria en Thraso over elkaar heen buitelen om de schuldvraag zo ver mogelijk van zich af te schuiven, als de stront uit de latrine. Ze weet dat ze elkaar nog de schuld zullen geven als de baas hen niet snel onderbreekt. Felix hoort hen zwijgend en met zichtbaar stijgende woede aan. Ze was het liefst onder de grond gekropen, schichtig als een bang muisje dat in zijn paniek een holletje zoekt.

‘En jij?’ Felix wendt zich met een ruk tot Amara. Ze schrikt. ‘Heb jij niks zinnigs te zeggen? Of blijf je daar als een hondje staan?’

‘Het is... Het ging zoals zij zeggen,’ stamelt ze. Felix wacht tot ze verdergaat. Zijn woede is als een hittebron. Achter hem gloeit de muur rood op. Het enige geluid is het zware geroffel van de regen op het dak. Amara weet dat haar meester elk moment in woede kan uitbarsten. Ze moet de stilte doorbreken, anders regent het zo klappen. ‘De oude vrouw dwong ons met geweld uit het bassin,’ zegt ze. Ze vermijdt zijn blik en kijkt naar het fresco achter zijn bureau. Ze laat haar blik erover dwalen, vanaf de zwarte onderkant tot aan de geschilderde stierenschedels bovenin.

‘Ze noemde jouw naam. Ze had het alleen op jouw vrouwen gemunt. De belediging was uitsluitend voor jou bedoeld.’ Victoria smooit een kreet. Amara werpt haar een zijdelingse blik toe, ziet de angst in haar ogen en kijkt snel weg. ‘Volgens mij zat Vibo niet achter deze belediging. Wat voor belang zou hij daarbij hebben?’ Niemand antwoordt. Amara gaat verder; ze praat tegen het zakje munten op het

bureau naast Felix' rechterhand. 'Simo moet hem hebben omgekocht. Dat is de enige verklaring. Simo heeft een prettige overeenkomst met de thermen gesloten. Als daar dubbel zoveel vrouwen zijn, zou zijn winst met de helft kelderen, en dat vindt hij natuurlijk niet leuk.'

Het regent nog steeds; de moed zinkt Amara in de schoenen. Ze is nog nooit zo bang geweest voor iemand als voor de man tegenover haar. Ze kijkt op van het bureau. Ze vermijdt altijd Felix recht aan te kijken, en nu ze dat wel doet is ze verbaasd over de uitdrukking op zijn gezicht. *Hij luistert.* Het duurt maar heel even, maar ze ziet hem. Dat is genoeg.

'Ik denk niet dat je Vibo zal willen straffen,' zegt ze met een minder onvaste stem. 'Hij zou weleens van nut kunnen zijn. Als Simo hem kan omkopen, kun jij dat ook. Op die manier kunnen we nog steeds verdienen aan de thermen en tevens laten zien dat we ons niet zo snel laten afschrikken.' Felix trekt zijn wenkbrauwen op. Ze heeft hem verrast. Amara probeert van haar angstgevoelens af te komen, ze stelt zich voor dat ze als stoom van haar lichaam slaan en verdampen. 'Wat Simo betreft, ik weet zeker dat je hem een lesje zou kunnen leren. Hij runt toch een kroeg? Die wordt dan misschien minder aantrekkelijk voor klanten.'

Felix' uitdrukking is nauwelijks veranderd, maar ze weet dat zijn ergste woede is gezakt. 'Je blaft nogal hard voor zo'n klein keffertje,' zegt hij. Hij knikt in de richting van Thraso met zijn gezwollen, bloederige lip. 'En wat kreeg Balbus hiervoor terug?'

'Ik heb zijn neus gebroken.'

'Meer dan dat, mag ik hopen.' Felix staat op, de twee vrouwen doen een stap naar achteren. Thraso blijft roerloos staan. Felix knipt met zijn vingers in de richting van Victoria. Ze komt haastig naar hem toe. Hij laat zijn handen over haar lichaam glijden, betast haar her en der, schikt met een kritische blik haar kleren. Dit is geen man die een vrouw aanraakt; dit is een handelaar die zijn koopwaar inspecteert. Hij geeft haar een tik op haar achterste. 'Zul jij me net zoveel geld opleveren als Simo's hoeren? Hm?' Hij gebaart zonder naar

haar te kijken naar Amara. ‘Die daar denkt van wel, maar ik ben niet overtuigd.’ Hij neemt Victoria’s kin tussen zijn vingers. ‘Wat deden jullie vandaag bij de baden? Met ogen op stokjes om je heen kijken, als een stel plattelandsmeiden bij de spelen? Een beetje rondhangen en op je magere kont zitten?’

Victoria kan geen nee schudden, Felix houdt haar kin te stevig vast.

‘Ik heb Drauca gezien. Die hoer heeft nog eens een kont. De mooiste van Pompeï. Nee, dan jij. En je tieten?’ Hij laat Victoria los, duwt haar gezicht opzij. Ze wankelt maar blijft staan. ‘Simo mag Vibo hebben omgekocht, maar had Vibo jullie de deur uit gegoooid als hij dacht dat jullie net zo bedreven waren als Drauca?’ Hij zwijgt even om hen een antwoord te ontlokken, maar ze reageren geen van beiden. ‘Vriend Simo loopt te pochen dat hij de beste gleuf te koop heeft. Dus jullie’ – Felix priemt beurtelings een wijsvinger naar de twee vrouwen – ‘moeten Vibo laten zien dat hij het mis heeft. Vibo mag jullie hebben, wanneer hij wil en hoe hij wil, voor nop. Hoort bij de service. Als jullie daarna niet zijn favoriet zijn, weet ik waarom.’ Amara kijkt tersluiks naar Victoria om haar reactie te peilen, maar het gezicht van de andere vrouw is volkomen uitdrukingsloos. ‘En nu opgedonderd!’ schreeuwt Felix. Ze verschieten van kleur. ‘Ik wil dat ieder van jullie vijf denariën voor me verdient, stelletje luie hoeren. En zeg tegen de rest dat ze ook hun best doen.’

In haar haast om de kamer uit te komen struikelt Amara bij de deur bijna over Paris, maar Victoria is sneller. Ze rennen de galerij over en stampen de trap af. Victoria is het eerst beneden. Ze draait zich om en blijft in de deuropening staan om Amara de weg te versperren. Amara botst bijna tegen haar aan en moet steun zoeken bij de muur. Victoria’s zichtbare woede is angstaanjagend. ‘Wat bezielde je?’ sist Victoria. ‘Felix had Vibo laten vallen. Hoe bestaat het dat jij aan hem vroeg om ons terug te sturen? Ben je soms niet goed snik?’

‘Denk aan het geld,’ fluistert Amara. Ze staan tegen elkaar aan gedrukt in het stinkende, donkere trappenhuis. ‘Denk aan al die rijke mannen! Daar zijn ze heel anders dan het uitschot dat hier komt.’

‘Je bent niet goed bij je hoofd. Wat denk je dat die kerels doen? Dat ze met zakken vol goud naar de thermen gaan? Ze komen daar om te pezen, niet om een bruid te zoeken!’ Victoria gaat van boosheid steeds harder praten. ‘En nou mogen we Vibo afwerken.’

Amara wil uitleggen dat ze tot alles bereid is, hoe vergezocht en hoe afschuwelijk ook, alles wat hen maar het bordeel uit kan krijgen. ‘Wat doen jullie daar?’ roept Paris van boven met zijn schelle stem.

‘We gaan al,’ antwoordt Victoria, en ze trekt de deur open. Ze glippen naar buiten, de regen in, lopen om en zijn na een paar stappen weer binnen.

Buiten is het donker en er hangt een dicht wolkendek, maar de duisternis in het bordeel is toch van een andere orde. De luiken in de kamertjes, die niet groter zijn dan een cel, zitten dicht om het vocht buiten te houden en het is er benauwd door de walm van wierook en olielampen. Het geheel is niet veel kleiner dan Felix’ werkkamer boven, maar voor Amara’s gevoel is het een graftombe.

Fabia is de toiletemmers aan het legen om te voorkomen dat de latrine door het regenwater overstroomt. De stank is aan deze kant van de gang normaal al niet om te harden, maar nu is het nog erger. Fabia kijkt even op om hen te groeten en buigt zich weer over haar werk. Fabia werkte hier als wolvin tot ze te oud werd voor het vak. Ze baarde in een van de cellen zelfs haar deerniswekkende zoon Paris. Ze kan nauwelijks rondkomen van wat ze hier verdient, maar tot nu toe heeft Felix haar niet op straat gegooid, waar ze zou zijn overgeleverd aan de beulen.

‘Wat zei Felix?’ vraagt Cressa, als ze samen met de anderen de cel van Beronice uit komt.

‘Hij gaat het nog een keer proberen met Vibo,’ zegt Victoria. ‘Hij wil hem overhalen ons terug te nemen bij de thermen, en dat betekent dat die smeerlap bij ons langs mag komen en met ons mag doen wat hij wil.’ Ze slaat haar armen over elkaar, en Amara verwacht dat ze nu gaat rondbazuinen wie daar schuldig aan is. Maar Victoria zwijgt.

‘Komt Vibo hiernaartoe?’ vraagt Beronice. ‘Het zal toch niet waar zijn!’

‘Is hij echt zo erg?’ vraagt Amara. Het laatste restje voldoening van haar indrukwekkende betoog voor Felix verdwijnt nu als sneeuw voor de zon.

‘Hebben jullie hem nog niet gehad?’ vraagt Cressa. Amara en Dido schudden hun hoofd. ‘Hij is een gruwel. De laatste keer heeft hij me bijna gewurgd.’ Ze brengt een hand naar haar hals, alsof ze daar zijn vingers nog kan voelen.

Amara kijkt berouwvol naar Victoria, maar die negeert haar. ‘En het mooist van alles,’ zegt Victoria, ‘is dat ieder van ons vóór morgen vijf denariën voor die geweldige meester van ons moet hebben verdiend.’

Cressa kreunt.

‘Meende hij dat wel?’ vraagt Beronice met een hoopvolle uitdrukking op haar gezicht. Ze heeft nooit goed door wanneer iemand een grapje maakt.

‘Dat was geen grap,’ antwoordt Victoria. ‘Zeg maar rustig dat hij niet in een vrolijke stemming was.’

‘Maar dat lukt ons nooit!’ jammert Beronice. ‘Dat is veel te veel.’

‘We kunnen maar beter zo veel mogelijk zien binnen te halen.’ Cressa laat haar blik naar Fabia dwalen, die nog steeds de latrine aan het leegdwelen is. ‘Zelfs Venus zou bij dit weer nog moeite hebben om klanten op te pikken.’

‘Ik ga niet tuppelen op een lege maag,’ zegt Victoria. ‘We kunnen bij De Nachtegaal beginnen, daar wat eten, misschien dat het daarna niet meer zo hard regent.’

De vijf vrouwen doven de meeste olielampen om brandstof te sparen en de rookontwikkeling binnen de perken te houden. Er hangt altijd een dikke walm in het bordeel, waardoor de rijkelijk uitgevoerde beschilderingen, waarvoor Felix onlangs heeft betaald – eindeloze pikante taferelen op de bovenkant van de muren – al dik onder het roet zitten. De afbeelding in Amara’s cel, van een vrouw op een bed die van achteren wordt genomen, heeft er weer een nieuwe vieze veeg

bij. Ze bukt zich om de terracotta lamp onder de schildering te doven. Elke lamp in dit bordeel heeft de vorm van een penis, met een eikel die vlammetjes verspreidt. Aan een paar lampjes zit zelfs nog een mannetje van klei vast, dat met een enorme, woeste erectie pronkt. Amara verfoeit die kringen. Alsof ze al niet genoeg pikken te verstouwen krijgt.

Gallus, Felix' vrijgelatene, bewaakt de voordeur, die pal tegenover De Olifant ligt. Gallus is een grote, breedgeschouderde man. Knapper dan Thraso, maar in een gevecht gaat hij net zo gewelddadig tekeer. Hij grijpt Beronice bij haar arm als ze hem willen passeren. 'Hola,' zegt hij. 'Jullie kunnen niet allemaal tegelijk naar buiten. Een van jullie moet hier blijven. Stel dat er klanten komen?'

'Dan ga je toch gewoon naar De Nachtegaal om een van ons op te halen?' zegt Victoria. 'We zitten vlakbij.'

'Nee,' antwoordt Gallus. 'Jullie kennen de orders van Felix.' Hij geeft Beronice een zet. 'Naar binnen, jij.'

'De hufter,' mompelt Victoria, als ze haastig over straat lopen. 'We zullen iets voor haar moeten meenemen.'

'En voor Fabia,' zegt Cressa. 'Wat is ze mager, ach gut.' Het lot van de oude vrouw, die met één been in haar graf staat, spiegelt hen een duister toekomstbeeld voor waar de vijf liever niet aan denken. Amara vermoedt dat het voor Cressa nog akeliger moet zijn, omdat ze een paar jaar ouder is dan de rest.

Zelfs om deze tijd van de dag is het rumoerig in de kroeg aan de overkant. Op de buitenmuur is een reuzegrote, opzichtige schildering aangebracht: een olifant die omringd wordt door dansende pygmeeën en slangen die geluk moeten brengen en eronder de brallerige tekst: SITTIIUS RESTAURATEUR VAN DE OLIFANT! De vrouwen lopen de kroeg voorbij. Het is niet ondenkbaar dat ze in De Olifant een klant oppikken, maar Sittius serveert niet alleen voedsel en drank, hij verhuurt ook kamers. En bij dit weer is de kans groot dat zijn gasten eerder met een van de vrouwen die daar werken naar boven gaan dan dat ze door de regen naar een bordeel willen ploeteren.

De Nachtegaal is vlakbij. Het geschilderde uithangbord is door-

weekt en donker van het regenwater, maar Amara herkent het vogeltje in de bloemenkrans dat op de ondubbelzinnige slogan zit: DE NACHTEGAAL, DE NACHTEN GEIL. Vandaag hangt er niemand rond op het pleintje ervoor, de natte stenen liggen wit en kaal te glimmen. Toen Amara nog maar net in Pompeï woonde, was het alsof er op elk stukje plaveisel voor een bar mensen stonden te drinken. De meesten waren met elkaar in gesprek, anderen kalkten leuzen op de muur. Ze heeft ook graffiti over Felix gezien, en een paar opmerkingen over het bordeel. Een behoorlijk aantal over Victoria, over haar niet een. Ze weet niet of ze daar dankbaar voor moet zijn of juist niet.

Ze haasten zich naar binnen en stampen het water van hun voeten. Victoria loopt op haar dooie gemak naar de bar. Ze leunt tegen de marmeren toog, doet haar cape af en laat haar gele toga een stukje van haar ene schouder glijden. Aan een tafel in de hoek wordt gefloten.

‘Druk ochtendje, dames?’ De kroegbaas, Zoskales, heeft een droogdoek om zijn nek hangen, zijn gezicht glimt van het zweet. Hij past maar net achter de bar, waar de muur van vloer tot plafond bedekt is met opgestapelde kruiken wijn. Toch heeft Amara hem nog nooit iets zien omgooien. Ze heeft geen idee wat Zoskales ertoe heeft gebracht om helemaal vanuit zijn thuisland Ethiopië naar Pompeï te komen. Het land ligt zo ver weg dat ze zich er geen voorstelling van kan maken. Hij grapt vaak tegen zijn klanten dat hij uit liefde voor zijn vrouw de oversteek heeft gemaakt. Amara ziet haar zelden in de bar, maar des te vaker op straat, altijd met drie kinderen op haar hielen. Niet echt de Sirene die haar man de halve wereld over heeft gelokt.

‘Niet zo druk als we zouden willen,’ antwoordt Victoria. ‘Iemand hier zin in een beetje plezier?’

‘Als iemand zin heeft merk je dat gauw genoeg,’ zegt Zoskales. Er is altijd een levendige handel tussen kroeg en bordeel. ‘Ik vraag Nicandrus om jullie warme wijn en een stoofschotel te brengen.’

De vrouwen lopen naar het tafeltje naast de twee mannen die naar hen floten. Amara voelt de paniek oplaaien. In haar geboortestad zou ze de straat zijn overgestoken om dit soort lui juist te ontlopen. Haar

moeder zou haar snel hebben meegetrokken en toegefluiserd dat ze haar ogen moest neerslaan. De twee mannen dragen de smoezelige, versleten plunje van een handelsreiziger en ze zijn al dronken. Degene die het dichtst bij haar zit mist vier voortanden. Zijn kompaan heeft een volle, krullerige baard, die hij met goedkope olie heeft ingevet om het grijs te verbergen.

Amara neemt plaats op een bank tegen de muur, Dido komt naast haar zitten. Victoria wil voor haar en Cressa een kruk pakken, maar de man met de ontbrekende tanden grijpt haar pols. ‘Ruimte zat hier.’ Er verschijnen witte spuugvlokjes in zijn mondhoek bij het praten. Hij spreidt zijn benen en klopt op zijn ene knie. Zijn kompaan gnuift grijnzend.

‘Hoop dat jullie de dames niet lastigvallen,’ zegt Nicandrus, die met zijn dienblad aan komt lopen. Zijn toon is luchtig, maar hij gaat nadrukkelijk tussen de twee tafeltjes staan, zodat de man haar wel moet loslaten.

‘O, ze zijn niet lastig,’ zegt Victoria met een lievige glimlach naar de man die haar net nog vastgreep. Ze gaat zitten en drapeert haar cape zo dat hij heel even een glimp van haar dijbeen opvangt. De eerste buit is binnen, denkt Amara.

Nicandrus zet de bonenschotel voor Dido neer. ‘Zo te zien heb je het koud,’ zegt hij.

‘Het regent zo hard,’ antwoordt ze.

‘Hier krijg je het vast weer warm van.’ Hij blijft even staan en hoopt duidelijk dat ze meer zal zeggen. Het is Amara al eerder opgevallen hoe Nicandrus naar Dido kijkt, en dat hij nerveus wordt als een agressieve klant te dicht bij haar komt. Ze is hem daar zo dankbaar voor dat ze bijna van hem zou kunnen houden.

‘Nicandrus!’ brult Zoskales vanaf de bar. ‘De wijn schenkt zichzelf niet uit!’

Dido buigt zich over haar bord. Het tippelen gaat haar beroerd af. Nog maar een paar maanden geleden was ze een eerzaam meisje uit een kleine voorstad van Carthago. Ze ging nooit met een onbedekt

hoofd naar buiten, ze was verloofd met een man die haar vader voor haar had uitgekozen en ze was voorbestemd een beschermd leven te leiden, kinderen groot te brengen en het huis schoon te houden. Het doet Amara pijn om haar zo te zien. Ze is al langer een slavin dan Dido, maar nog niet zo lang dat ze zich de intense pijn van het verlies van haar vrijheid niet meer herinnert.

‘Jullie komen niet uit Pompeï,’ zegt Victoria tegen de twee reizigers. Ze sopt haar brood langs de rand van haar bord en schrokt snel haar stoofschotel naar binnen – Victoria laat geen enkele potentiële klant schieten.

‘Komen jullie van overzee?’ vraagt Cressa. ‘Ik heb altijd al eens de oversteek willen maken.’ Ze nipt van haar wijn en staart naar de bebaarde man alsof de god Poseidon zich hoogstpersoonlijk heeft verwaardigd de stervelingen op het vasteland te bezoeken.

‘Nee, we komen van Puteoli,’ antwoordt hij. ‘Vleesbranche. Voornamelijk geiten.’

‘Ik wil wedden dat jij wel een stukje vlees lust,’ zegt zijn metgezel, die Victoria in haar been knijpt, en terwijl hij grinnikt groeien de schuimbellen in zijn mondhoek uit tot een sliert speeksel. Victoria lacht en bedekt koket haar mond alsof hij iets heel grappigs heeft gezegd. Amara onderdrukt een huivering. Altijd hetzelfde. Waarom kunnen mannen nooit iets origineels zeggen tegen een lichtekooi? Nog even en ze gaan snoeven wie de grootste heeft.

De tandeloze man klopt weer op zijn knie, en ditmaal gaat Victoria op zijn uitnodiging in. Cressa drinkt in één flinke slok haar beker leeg, staat op en vlijt zich tegen zijn metgezel. Victoria kruipt dicht tegen de zwaar ademende Tandeloos aan, maar Amara merkt dat hij zijn handen niet al te vrijpostig onder haar kleren laat dwalen. Er zijn grenzen aan wat Zoskales in zijn bar tolereert.

De bebaarde man kust Cressa, die zich losmaakt om nog een slokje wijn te nemen, uit zijn beker deze keer. Hij geeft haar een tik. Wellicht was het gebaar speels bedoeld, maar het was toch zo hard dat ze het rode vocht over haar kleren morst. ‘Vies wolvinnetje,’ zegt hij.

Cressa wisselt een snelle blik met Victoria, die voorover neigt om iets in het oor van haar klant te fluisteren. Even later staan de vier op, de mannen enigszins wankel, en ze verlaten de bar.

‘Dat ging snel,’ zegt Nicandrus, die de borden en bekers komt af-ruimen. ‘Zelfs voor Victoria.’ Hij is overgegaan op Grieks, de moedertaal van hem en Amara. Dido spreekt ook Grieks, maar Amara vermoedt dat Nicandrus niet weet dat Punisch haar moedertaal is, en niet Grieks.

‘Felix wil dat we vóór morgen ieder vijf denariën verdienen,’ antwoordt Amara.

Nicandrus huivert. ‘Hoe dat zo?’

‘Er ging vanmorgen iets mis bij de thermen.’

‘Wat vervelend,’ zegt hij, met een blik op Dido, die nog steeds niets heeft gezegd. ‘Ik hoop dat ze jullie daar geen problemen hebben bezorgd.’

Dido schudt haar hoofd. Nicandrus glimlacht even naar haar en verdwijnt dan met de stapel vaat naar de keuken.

Amara kijkt om zich heen of ze nog andere klanten ziet. De drie mannen die verdiept zijn in een dobbelspel negeren haar en de man die in zijn eentje aan de bar zit, trekt een chagrijnig gezicht als ze eindelijk zijn blik weet te vangen. Rond het middaguur is het nooit makkelijk. Victoria en Cressa hebben geluk dat ze een paar mannen troffen die zin hadden.

‘We zullen het verderop moeten zoeken, denk je ook niet?’ vraagt Dido, die alleen al bij het vooruitzicht moedeloos haar smalle schouders laat hangen.

‘Er hingen vanochtend een paar matrozen rond bij het forum,’ zegt Amara. ‘En het regent minder hard. Het is niet zo ver weg.’

Dido kijkt haar aan. Haar ogen staan somber. Het verdriet zit zo diep bij haar, dat ze erin zou kunnen verdrinken als niemand het verhoedt. Dat zal Amara niet laten gebeuren. Ze staat op en wacht tot Dido meekomt, en met de rust en zelfverzekerdheid die bij haar vorige leven hoorden, steekt ze haar hand naar haar uit.

3

*Elk ander dier ontleent bevrediging aan de paringsdaad,
de mens nauwelijks.*

PLINIUS DE OUDERE, NATURALIS HISTORIA

Het geluid van Victoria die de tandeloze man afwerkt – en zijn grommende genotskreten – zijn tot op de straat te horen. Precies om die reden heeft Felix Victoria de cel naast de voordeur toegewezen; ze is een prima lokkertje voor passerende kooplui. Gallus hangt met een verveeld gezicht als een zoutzak naast de ingang.

‘Wil je dit aan Beronice en Fabia geven?’ vraagt Amara, en ze geeft hem de helft van een klein brood. ‘We gaan ons geluk beproeven bij het forum.’

‘Ja hoor.’ Gallus stopt het brood weg in een plooi van zijn cape. Ze hoopt dat hij het niet zelf opeet.

Dankzij de stortbui is het buiten een stuk frisser, alhoewel de smalle straat nu meer weg heeft van een kanaal. Amara en Dido zoeken voorzichtig hun weg en houden hun cape op om de zoom droog te houden. ’s Winters is hun beroep minder gemakkelijk te herkennen. Onder de buitenste kledinglaag dragen ze een toga, het standaardtenue van mannen en prostituees. Amara voelde zich altijd naakt zonder de brede stroken stof die haar van hoofd tot voeten

bedekten, maar op dit gladde plaveisel, waar je behendig moet kunnen manoeuvreren, is het bijna een opluchting dat ze haar benen vrij heeft.

Op de brede hoofdstraat die naar het forum voert, de Via Veneria, is het prettiger. Ze kunnen hier gelukkig weer naast elkaar lopen in plaats van achter elkaar. Amara pakt Dido's hand en knijpt er even in. 'Je kunt niet de hele tijd je ogen neergeslagen houden,' zegt ze. 'Ik snap dat het niet meevalt, maar het is de bedoeling dat je de aandacht van de mannen trekt, niet om ze te vermijden.'

'Dat weet ik,' zegt Dido. 'Maar het is zo moeilijk.'

'Niet echt. Jouw gezicht doet de helft van het werk al voor je. Je bent verreweg de mooiste vrouw in Pompeï.' Amara heeft nog nooit zo'n lieflijk meisje gezien als Dido. Ze is een fragiele schoonheid, zoals het tere glazen beeldje van de godin Athene dat ze zich uit haar kindertijd herinnert. Het was zo breekbaar dat haar ouders het op een hoge plek hadden neergezet, waar ze er niet bij kon.

'Ik háát het,' zegt Dido. 'Ik háát het als mannen naar me staren. Ik háát het als...' Haar stem stokt. 'Ik zal er op den duur wel aan wennen, aan alles, uiteindelijk.'

'Nee. Je moet het ondergaan. Niet eraan wennen.'

Ze passeren een winkel waar sieraden worden verkocht en blijven even staan om het geslepen glas en de cameeën te bewonderen. Dido wijst naar een steen. 'Zo een had mijn moeder ook,' zegt ze.

'Die rode?'

'Ja, ze droeg hem de laatste keer dat ik haar zag.'

Amara kent de rest van het verhaal. Hoe zeerovers plunderend door Dido's stad trokken en de mensen als roofbuit meevoerden om ze als slaaf te verkopen. Dido werd samen met haar jongere nichtje ontvoerd, en de oom die hen wilde verdedigen moest dat met zijn leven bekopen. Haar nichtje stierf tijdens de overtocht van Carthago naar Puteoli. Toen Amara en Dido elkaar voor het eerst ontmoetten, stonden ze naast elkaar in de rij op de slavenmarkt, beiden moederziel alleen. Amara zou graag tegen Dido willen zeggen dat ze haar moeder

misschien ooit terugziet, maar ze kan het niet opbrengen. Ze gelooft het zelf niet eens.

Ze dralen te lang. De winkelier komt naar buiten en wil hun een snoer goedkope kralen aansmeren; als ze weigeren is hij beledigd. Ze lopen snel door naar het forum op de heuvel. Het is er nog drukker dan eerder op de dag, de straatverkopers hebben na de regenbui razendsnel hun handeltje weer uitgesteld. Amara leidt Dido naar een van de brede zuilengalerijen rond het plein. 'Heb een glimlach voor iedereen,' zegt ze. 'Doe maar net alsof je Drauca bent.'

'Is dat de manier? Je verbeelden dat je iemand anders bent?'

'Ik bén ook iemand anders. Amara is niet eens mijn echte naam, en Dido niet de jouwe.'

Arm in arm slenteren ze over de kleurig beschilderde galerij. Ondanks haar geheven kin gaat Amara's hart als een razende tekeer. Niemand schenkt aandacht aan hen. Mannen in kostbare kledij, misschien op weg naar een bespreking over de komende verkiezingen, lopen hen straal voorbij. Straatverkopers negeren hen, ze hebben het te druk met hun handel. Op dit uur van de dag is er geen tijd voor wat deze vrouwen te koop aanbieden. Amara laat zich niet uit het veld slaan en stelt voor een andere route te nemen.

Ze lopen verder en blijven ditmaal wat vaker staan. Amara kijkt iedereen recht aan. Ze heeft eerder de zelfverzekerdheid van een jongeman dan van een koket meisje, en Dido kan af en toe een verlegen glimlachje opbrengen. Ze lijken net zomin op prostituees als op eerzame vrouwen, en los van een paar nieuwsgierige blikken oogsten ze verder weinig succes. Bij een stalletje met leren schoenen treuzelen ze even om de scherpe geur van het vers getaande leer op te snuiven. De verkoper demonstreert de soepelheid van een paar sandalen door de bandjes om zijn vingers te wikkelen. Een man begint af te dingen, een andere man, misschien een vriend van de klant, staat te wachten. Amara raakt hem zogenaamd per ongeluk heel licht aan. Hij kijkt op en ziet Dido, die warempel haar ogen niet neerslaat. Heel even denkt Amara dat hij hen doorheeft, en dat hij beseft dat hier twee angstige

vrouwen staan die geen idee hebben wat ze aan het doen zijn. Maar dat is niet wat hij ziet. Aangemoedigd omdat Dido niet is weggelopen buigt hij zich naar haar toe. ‘Zeker te ruw voor die schattige voetjes?’

‘We hoeven niet zo ver,’ antwoordt Amara. ‘Eén straat maar.’ Ze kijkt hem recht aan, zodat er geen enkele twijfel kan bestaan over haar intenties. ‘Waarom gaan jij en je metgezel niet met ons mee?’

Ze staan zo dicht bij de man dat hij zijn hand onder Dido’s toga kan laten glijden. Het meisje verstijft en knijpt pijnlijk hard in Amara’s arm. Amara heeft al haar wilskracht nodig om de man geen klap in zijn gezicht te geven. Ze denkt aan Felix, aan wat hij zal doen als ze morgen met lege handen aankomen.

‘Zo is het genoeg,’ zegt ze, ruwer dan de bedoeling was. De man trekt verbaasd zijn hand terug. Ze plooit haar lippen in een gekunsteld, scheef glimlachje. ‘Niemand biedt zijn waren gratis aan, zeker niet als er niet wordt gekocht.’

De man neemt hen van top tot teen op. ‘Een andere keer mischien, “dames”.’ Hij keert hun de rug toe.

Ze lopen weg van het kraampje met de lederwaren. Nu is het Amara die zich aan Dido vasthoudt, want ze heeft het gevoel dat haar benen het zullen begeven. ‘Wil je even zitten?’ vraagt Dido. Amara schudt haar hoofd. ‘Ik kreeg een slecht gevoel bij die man,’ voegt Dido eraan toe.

‘Dan is het maar goed ook.’

‘Ik had niet moeten toelaten dat hij aan je zat,’ zegt Amara. ‘Ik had hem moeten zeggen op te sodemieteren.’

Verrassend genoeg schiet Dido in de lach. ‘De kortste carrières in de hoerenbranche. Wat zou dat een fraaie openingszin zijn. “Jullie kunnen met zijn allen opsodemieteren.”’

Dido’s gegiechel werkt aanstekelijk. Ze krijgen allebei onbedaarlijk de slappe lach en hun schouders schokken om het niet keihard uit te proesten. Schaterend omklemmen ze een zuil en zwieren eromheen, rondjes draaiend als twee kinderen, en ze trekken zich niets aan van de minachtende blikken die hun worden toegeworpen.

Na een poosje komen ze weer tot zichzelf. ‘Kom op,’ zegt Amara, en ze recht haar rug. ‘We moeten weer op roofdierenjacht.’

Deze keer lopen ze met wat meer zelfvertrouwen. Dido hoeft niet eens een glimlach te forceren; de mannen hebben geen idee dat ze hen in feite uitlacht. Ze blijven staan bij een groepje mannen dat bij de zuilengalerij naar de voedselhal zit te dobbelen. Het ruikt er sterk naar vlees en kruiden. Ze blijven aan de rand van de kring omstanders toekijken. ‘Goeie worp,’ zegt Amara, als een van de mannen een zes gooit en een stapeltje munten in de wacht sleept. Zijn vriend geeft hem een por.

De spelers zijn kennelijk in twee teams verdeeld. Aan hun uiterlijk te oordelen zijn het kooplui van buiten de stad en ze kibbelen over het geld in een heel scala aan accenten en talen. Amara en Dido doen alsof ze gefascineerd zijn door het spel. Ze lopen langzaam in de richting van de winnende kant en proberen bij de mannen in het gevlij te komen. Er gaat een mandfles met wijn rond en Dido accepteert een slokje.

‘Gooi jij eens voor ons,’ zegt een van de mannen, en hij trekt aan Amara’s arm. ‘Vooruit, toe maar.’ De winnaars zijn in een goed humeur. Ze zullen na afloop van het spel dat geld ergens aan willen uitgeven.

Amara gaat op haar hurken zitten en pakt de dobbelsteen. ‘Voor Venus,’ zegt ze, met een zijdelingse blik op het team dat beslag op haar heeft gelegd. Ze gooit een vijf. Het getal is hoger dan de worp van hun rivalen. De mannen juichen.

‘Dit telt niet,’ zegt een van de verliezers, die met een van woede verwrongen gezicht toekijkt hoe gretige vingers door zijn laatste munten harken. ‘Je mag een hoer niet laten gooien.’

‘Je mag een hoer alles laten doen wat je wilt,’ is Amara’s repleik. ‘Dat is nou net de grap.’

Haar nieuwe vrienden rollen om van het lachen, één man laat zijn arm om Amara glijden als ze opstaat, maar zijn tegenstander kan er de humor niet van inzien. ‘Vuil Grieks onderkruipsel,’ scheldt hij. De

verliezer verzamelt zijn resterende muntjes en gebaart naar zijn drie medespelers om hetzelfde te doen. Ze gaan er als een haas vandoor; Amara en Dido blijven achter bij de winnaars. Vijf mannen, wier aandacht voor het dobbelspel inmiddels naar een andersoortig spel uitgaat. Amara's hart begint te bonzen. Ze was liever niet op deze manier in de minderheid geweest.

'Pompeï heeft jullie geluk gebracht,' zegt Dido, en de manier waarop ze haar hoofd een tikje schuin houdt doet Amara aan Victoria denken. 'Venus is je welgezind als je haar in haar eigen stad dient.'

'Jij komt uit Afrika,' zegt een van de mannen, die haar accent herkent.

'Venus' rijk is uitgestrekt,' antwoordt Amara. 'Maar als jullie met ons meegaan, is de weg naar haar huis kort.' De man die erop aandrong dat ze een worp zou doen heeft zijn arm nog altijd stevig om haar middel, en zijn vingers kneden haar vlees. Als deze mannen besluiten af te nemen zonder te betalen kunnen Dido en zij zich op geen enkele manier verdedigen. De voedselhal is nog in restauratie vanwege de schade die de aardbeving heeft aangericht, en galerijen zijn verlaten omdat de bouwwerkzaamheden tijdelijk zijn stopgezet.

Dido zet een stap buiten de groep. 'We delen een huis met drie anderen,' zegt ze. 'Vijf vrouwen! Wat een gelukkig toeval! Jullie moeten samen met onze vriendinnen de overwinning vieren, tenslotte komt de godin der liefde dank toe.'

De mannen wisselen blikken. Misschien houden ze rekening met de mogelijkheid dat ze met verleidelijk lokaas een rovershol worden binnengelokt. 'Heb je ons huis weleens gezien?' vraagt Amara. 'We wonen vlak bij De Olifant.'

'Het Wolvennest!' zegt een van de mannen lachend. 'We worden uitgenodigd in het stadsbordeel!'

'Is dat zo?' De man die Amara vastheeft laat zijn greep verslappen en draait haar naar zich toe zodat hij haar gezicht kan zien. 'Ben jij dan een Grieks wolvinnetje?'

Hij is gebruind door de zon, zijn wangen zijn gegroefd door weer

en wind en er zit een litteken op zijn kin van een jaap met een mes. Ze ziet dat hij bekend is met geweld, maar ach, wie is dat niet. Amara besluit nogmaals een dobbelsteen te werpen. Ze leunt iets naar voren en kust hem licht op zijn mond, duwt hem dan van zich af en doet snel een stapje achteruit. ‘Wolvinnen uit Griekenland, Carthago, Egypte en Italië,’ zegt ze over haar schouder, en ze wenkt naar hem. ‘En allemaal aanbidden ze Venus Pompeiana.’

Dido geeft haar een hand en samen lopen ze langs de zuilengang naar de Via Veneria, zich bewust van de mannen die hen volgen. ‘We moeten daar snel zien te komen,’ fluistert Dido, met grote, ronde ogen van angst.

‘Niet zo snel,’ zegt Amara. Ze kijkt over haar schouder en glimlacht naar de man die haar zojuist nog in een stalen greep hield. Hij en de andere dobbelaars lijken eerder rood van opwinding dan van woede en genieten zo te zien van de spanning van de jacht.

Ze lopen zigzaggend langs de winkels en de villa’s aan de Via Veneria. Het wegdek is nog steeds één grote waterspiegel. Een van de vijf spelers, een kleine, gespierde man met een vaak verstelde mantel, pakt Dido opeens beet alsof hij haar op de grond wil gooien. Ze slaakt een kreet en de andere mannen brullen van het lachen. De man laat haar los als er een ezelkar aankomt. Amara grijpt Dido’s hand en trekt haar verder de stoep op.

Amara is nog nooit zo blij geweest met het grove tumult in De Olifant als op het moment dat ze de hoek naar het bordeel omslaan. Ze had zich van opluchting zelfs bijna aan de voeten van Gallus geworpen. Hij neemt het geld van hun vijf klanten in ontvangst. Als ze over de drempel stapt, werpt ze een snelle blik op zijn linkerhand. Drie opgestoken vingers. Met haar en Dido zijn er maar drie vrouwen in huis. Amara’s maag trekt zich samen.

Beronice staat op de gang, omhuld door de rook van de lampen.

‘Daar heb je Egypte!’ roept de kleine man, die ruw zijn arm om haar heupen slaat. ‘Waar zijn de andere twee?’

‘Onderweg,’ antwoordt Amara, terwijl ze haar arm om de man met

het litteken slaat. 'Fabia gaat ze halen.' De oude vrouw wurmt zich langs haar heen en met haar omslagdoek bijna helemaal over haar gezicht getrokken schiet ze de straat in.

'Je had er vijf beloofd, teef!' De twee overgebleven mannen zijn razend.

Amara's klant heeft haar inmiddels bijna uitgekleet en duwt haar naar een cel. Hij maakt zijn hongerige lippen even los van haar hals en rukt een van zijn boze metgezellen naar zich toe. 'Zanik niet zo! Ik deel alles met je, dat weet je toch.'

De stenen ligbank schuurt tegen Amara's rug, haar oren suizen, haar hoofd klopt door het rondpompemde bloed, de stank van de onbekende die akelig dichtbij is en haar vlees nog harder kneedt dan op het forum, de stoten die ze niet kan tegenhouden en niet meer kan sturen. Ze stikt bijna.

Ze probeert zich te concentreren op het gordijn voor de ingang en ze telt de plooiën, keer op keer, achter elkaar door, om de ondraaglijke paniek enigszins in toom te houden. Dan gaat de tweede man ervoor staan. Met een verwrongen gezicht grijpt hij haar dijbeen; ze kan zich niet ontworstelen aan zijn greep. Ze kan niet schreeuwen. Ze kan niet ademen; doodsangst perst de lucht uit haar longen. Dan gaat het gordijn open. Cressa glipt naar binnen.

'Je hoeft niet te wachten,' fluistert ze tegen de tweede man, en ze woelt met haar vingers door zijn haar.

Hij duwt haar weg. 'Ik wil haar.' Hij wijst naar Amara. Cressa gaat tussen hen in staan.

'Nee hoor.' Cressa legt haar handen om zijn heupen en trekt hem naar zich toe. Hij wil zich verzetten, maar de verleiding van haar naakte lichaam is te groot. Hij zwicht en laat zich weglokken. Cressa kijkt nog even achterom en haar lieve blik, die Amara ondanks de duisternis in de cel kan zien, spreekt haar toe in een andere taal.

Ze begint te huilen. De man met het litteken laat zich op haar vallen. Hij is eindelijk klaar en blijft even met zijn vermorzelende gewicht op haar liggen, dan komt hij op zijn ellebogen overeind

en stapt van de bank af. Amara trekt haar benen op, ze kan niet ophouden met huilen. Hij kijkt haar even aan en ze weet niet of de walging in zijn blik voor haar of voor zichzelf is bedoeld. Hij gaat weg zonder iets te zeggen.